

Kis iskolák élményalapú oktatási-nevelési módszerei, lehetőségei

Józsa-Papp Éva¹ – Csajka Edina²

¹ a Pécsi Református Kollégium Zengővárkonyi Általános Iskola tanítója, közoktatási vezető, jozsapappeva@gmail.com

² a MATE Neveléstudományi Intézetének egyetemi docense, csajka.edina@uni-mate.hu

Az élményalapú pedagógia elengedhetetlen szükségességére, időszerűségére szeretnénk felhívni a figyelmet. A műhelymunka a 21. század megváltozott oktatási-nevelési feladataira kíván lehetséges választ adni, az élményalapú módszerek közül az élménypedagógiát mutatja be, valamint a Zengővárkonyi Általános Iskolában eredményesen alkalmazott élményalapú megközelítéseket, jó gyakorlatokat.

Kulcsszavak: élménypedagógia, jó gyakorlat, kalandpedagógia (outdoor), fejlesztés, módszer

DOI: 10.37205/TEL-hun.2021.4.03

A téma aktualitása

A 21. század gyermekei megváltozott igényekkel, más-más képességekkel, készségekkel kerülnek be az intézményes nevelés rendszerébe, mint a korábban születettek. A megváltozott igények a pedagógusoktól is megújulást várnak. A tanulók egyre több időt töltenek az intézményekben, az itt szerzett tapasztalataik pedig nagyban kihatnak az életükre, a megszerzett ismereteken túl többek között szociális-társadalmi kapcsolataikra, erkölcsi normáikra.

Kisiskoláskorú gyermeknél pozitív megerősítéssel, dicsérettel, biztatással lehet a legnagyobb eredményeket elérni. Ez az időszak a pszichológiai fejlődés szempontjából az önbecsülés, az önértékelés kialakulásának érzékeny időszaka. Fontos a bizalom, amiről minden adandó alkalommal biztosítani kell őket, az elfogadó szeretet és a pozitív megerősítés (Sallai, 2015).

A gyermekkor biológiai jelentősége, funkciója az, hogy a sajátos gyermeki viselkedésformák, a játék, az utánzás segítségével készítse fel a gyermekeket a felnőttkorra (Vágola, 2013). A reformpedagógia követői már a 20. század elején felhívták a figyelmet arra, hogy az életkoruknál fogva cselekedni, játszani vágyó, aktív gyermekeket mozdulatlanságra, egyhelyben ülésre, hallgatásra, hosszú ideig

tartó, folyamatos figyelésre bírni módszertani felkészültséget kíván. A mai oktatási rendszerben pontosan ezekre a reformokra lenne szükség. A gyermek- és cselekvésközpontú, az élményalapú oktatás-nevelés, valamint a pozitív fegyelmezés nyújthat valódi megoldást.

Jelen műhelymunka az élményalapú pedagógia elengedhetetlen szükségességére, időszerűségére felhívja fel a figyelmet, bemutatva egy kisiskolában alkalmazott jó gyakorlatokat, felsorakoztatva a különböző, eredményes módszereket.

Élményalapú pedagógiai módszerek

Az élményalapú tanulásra építő módszerek a közvetlen tapasztalat hatékony tanító erejét aknázzák ki, és a szubjektív megélés feldolgozásával teszik az élményeket, a tanulás folyamatát és eredményeit maradandóvá.

Az élményalapú pedagógia gyökerei sokféle nevelési mozgalomban fellelhetők. Közéjük tartozik az élménypedagógia, az outdoor nevelés, a kalandpedagógia, a játékpedagógia, a tudatos pedagógia, az emberközpontú pedagógia, a szabadidőpedagógia, de ide sorolhatjuk az interkulturális nevelést, a tanítási drámát, a kooperatív tanulást, a projekt módszert, a felfedezéssel tanuló, a művészeti nevelést és a médiapedagógiát is. A „szórakozva tanulás” (edutainment) elvén alapuló múzeumpedagógiai módszertan is ide sorolható, amely az egyes célcsoportok életkori sajátosságait figyelembe véve, a tapasztalati tanulást, a komplexitás elveit előtérbe helyezve interpretálja a múzeumi tartalmakat (Takács, 2013).

Az élményre alapozó vagy élményt szerző koncepciók, tanítási-tanulási módszerek tárháza igen széles, de valamiképpen mindegyik az élményszerűséget helyezi fókuszba.

Mivel a műhelymunkában bemutatott módszereknél nagy hangsúlyt fektetünk az élmények feldolgozására, részletesebben az élménypedagógiát mutatjuk be, melynek központi eleme a reflexió.

Az élménypedagógia jellemzői

Az élménypedagógia az élményt, a közvetlen tapasztalatot használja a tanulás alapjául. Kiindulópontja maga az élmény, ennek feldolgozása, reflexiója, megtapasztalása következtében válnak felismeréssé az átélt cselekvések. Aktív tanulási folyamatról van szó, amely sokkal jobban illeszkedik az emberi megismerés sajátosságaihoz, alkalmazkodva a megváltozott környezeti körülményekhez, újabb és újabb kihívást generálva az érintettek körében (Liddle, 2008). Kíváncsiságra, megismerési vágyra

épít, ami az emberi élethez elválaszthatatlanul hozzátartozó, ellenállhatatlan készítés. Sikeressége abban rejlik, hogy különféle vizuális, auditív, kinezetikus tanulási stílusokat alkalmaz, illetve kiválóan kombinálja mindezeket, miközben kihasználja a csoportfolyamatok alakulásának kedvező tényezőit, és a kockázati lehetőség kizárása helyett a megfelelő kezelést választja (Földes, 2009).

Az elmúlt években nagyon sok irányban fejlődött a tapasztalati tanulás módszertana, mely négy különböző területen alkalmazható: a kötetlen játék, az oktatás, a szociális kompetenciák fejlesztésére, valamint terápiás céllal. Ez az újszerű oktatásirányítási megközelítés esélyt ad arra, hogy megtanítsuk a „megtaníthatatlant” (Liddle, 2008, p. 7), és hogy válaszoljunk a mai világ kihívásaira, gyermekeink jövőbeli boldogulásához szükséges olyan tulajdonságok, kulcskompetenciák előhívásával, mint a bizalom, az önbizalom, a kommunikáció, a problémamegoldás és az önismeret.

Az élménypedagógia ciklikus, visszacsatoló és egyben elemző jellegű tevékenységet alkalmaz. Tervezés, cselekvés, értékelés és alkalmazás körforgásában mozog, de a tanulás bármelyik szakaszban elkezdődhet (Liddle, 2008, p. 7). Ezt a tanulási ciklust két szinten alkalmazzuk az élménypedagógiai foglalkozások során. Egyrészt a tanulók ennek a folyamatnak megfelelően hajtják végre a feladatot, másrészt a facilitátor ennek segítségével tervezi meg és értékeli a gyakorlatot (Liddle, 2008, p. 8).

Az élménypedagógiában nem tanítunk a szó klasszikus értelmében, hanem „facilitálunk”. A kifejezés jelentése: „megkönnyíteni, segíteni a megvalósításban”. A facilitátornak meghatározó szerepe van a csoport és az egyének fejlődésében. Felméri a csoportot, kiválasztja a legmegfelelőbb feladatot, figyeli a csoportdinamikát, ügyel a biztonságra, segíti a tapasztalati tanulási folyamatot, az élmények feldolgozását, ösztönöz, visszacsatol, ha szükséges beavatkozik, értékeli. A tudás forrása viszont nem a tanár vagy a tankönyv, ahogy ezt a hagyományos oktatásban láthatjuk, hanem maga az élmény, a csoport közösen megszerzett tapasztalata, melynek átélése során a tanulók új szociális készségeket, kompetenciákat sajátíthatnak el, fejleszthetnek tovább (Liddle, 2008, pp. 8–10).

Jó gyakorlatok a Pécsi Református Kollégium Zengővárkonyi Általános Iskolájában

Az iskolában alsó tagozat működik 43 fővel, 1-2., illetve 3-4. osztályokban a főtanterv tárgyak külön, a testnevelés, ének-zene, technika és tervezés, valamint a rajz és vizuális nevelés összevont oktatásával. Az összevont jellegű oktatás számos előnnyel jár. Első osztálytól kezdve nagyfokú önállóságot, figyelmet, türelmet igényel a gyermekek részéről, valamint a tananyag könnyebb elsajátításában is előnyt jelenthet, hiszen óhatatlanul is többször hallják egymástól az ismereteket. A nagyobbak sok segítséget nyújtanak a kisebbeknek, fejlődnek szociális kompetenciáik, erősödik bennük az empátia, az elfogadás, az alkalmazkodni tudás és a segítségnyújtás képessége.

Minden élményalapú pedagógiai módszert alkalmazó jó pedagógus arra vágyik, hogy motivált, aktív gyermekek vegyék körül az oktató-nevelő munkája során, és arra törekszik, hogy a rábízott tanulóknak a szükséges tanulási tartalom mellett, a tanulási folyamat is igazi élménnyé váljon. Ehhez mutatunk be pár, jól bevált módszert.

Az iskolában már az új tanév előkészítésekor tudatosan megtervezzük, mely programunk, projektünk, tananyagunk kap élménypedagógiai töltetet. A tervező munkafolyamatban a teljes tantestület részt vesz, mindenkinek van rálátása, ötlete és felelőssége. A következő gyakorlati példákat évről évre megvalósítjuk intézményünkben.

BYOD (Bring Your Own Device) – Hozd el a saját eszközödet!

A digitális kompetenciák erősítése érdekében a Teremtés hete című projekthetünk keretében kértük 3-4. osztályos diákjainkat és szüleiket, hogy saját digitális eszközeiket hozzák el a tanórákra. A feldolgozandó téma az élelmiszerek szállításával kapcsolatos környezetkárosító hatások csökkentése volt, különös tekintettel a saját magunk által megtermelhető terményekre. Vidéki gyerekek lévén mindenki látott veteményeskertet, így egy kertészeti cég honlapján található virtuális kerttervező program segítségével minden tanuló könnyedén tervezett és készített látványtervet saját képzeletbeli kertjéről. Óriási sikere volt a délutánnak, amit azóta már több alkalom is követett (1. kép).¹

¹ A tanulmányban található képek a szülők beleegyezésével készültek, hozzájárultak a közléshez.

1. kép. Veteményes kert tervezése, virtuális kerttervező programmal (Forrás: Saját készítésű kép)

A gyerekek komolyan vették a feladatot, fejlődött együttműködésük, s alkalmazták mind matematikai, mind környezetismereti tudásukat. A projekt zárásaként egy kolléganő saját kertjében a permakultúras művelést is kipróbálhatták, tanulmányozhatták a gyerekek, majd az iskolában is nevelhettek közösen ültetett paradicsom- és paprika palántákat.

Állatasszisztált oktatás

Mára a szociális és az egészségügyi szférában egyre elterjedtebb lett a terápiás állatok bevonása, többek között pozitív személyiségfejlesztő hatása miatt. Fejlesztő- és gyógypedagógusunk javaslatára kezdtük alkalmazni iskolánkban a kutyaterápiás foglalkozásokat (Szódy, 2018).

Felismertük, hogy minden tanuló oktatásában és a sajátos nevelést igénylők integrálásában is nagy segítséget nyújthat az állatasszisztált oktatás. Samu, a terápiás kutya, rendszeres látogatója lett iskolánknak. A gyerekekkel hetente adott időpontban egy háromtagú team dolgozik. Fejlesztőpedagógusunk, a kutya felvezetője és Samu a legkülönbözőbb formákban oldja a gyermekek feszültségét, beilleszkedési nehézségét. Az üdvözlő játékok és a trükkök a legkedveltebb folyamatok a gyermekek körében. Sikeresen alkalmazzuk testnevelés és nyelvoktatás során is finommozgás, figyelemkoncentráció fejlesztésére. Nyitottabbakká, nyugodtabbakká, ezáltal motiválhatóbbá válnak a gyermekek a kutyától. Az érzékszervi és érzelmi élmények növelik a tanulás hatékonyságát, újabb feladatok, kreatív megoldási utak keresésére inspirálva a tanulókat, amellyel, hogy vidáman, jókedvűen és fegyelmezetten vesznek részt a foglalkozásokon (2. kép).

2. kép. Állatasszisztált oktatás (Forrás: Saját készítésű kép)

Kaland- (outdoor) pedagógia

A kalandpedagógiai foglalkozás során a szabad természetben történik a tanulás, a fejlődés. A természetben található elemeket felhasználva, magas kihívást jelentő fizikai, legtöbbször összetett, problémamegoldó feladatokat végrehajtva nyílik lehetősége a résztvevőknek arra, hogy védett emocionális és fizikai környezetben új viselkedésformákat próbáljanak ki (Sáriné Csajka & Csimáné Pozsegovics, 2015).

Az outdoor pedagógia feleleveníti a falusi közeg természetközelségét, s igazi „szabadságot” enged, van fára mászás, földön ülés, falevélben ugrálás, fűben hempergés, sárban dagonyázás, mezítlábaskodás. Szabad hibázni, kijavítani és újrakezdeni a feladatokat. A tanulásnak ez a módja más úton, sajátos szemlélettel készíti fel a gyerekeket a felnőtt életben és a munka világában való boldogulásra. A természetben emellett megtanulják tisztelni természetes környezetüket, fejlődik a személyiségük, fejlődik felelősségérzetük. A falusi kis iskolákban minden rendelkezésre áll a tanulás fent leírt módjához. Tudatosan szervezünk heti rendszerességgel kirándulásokat, tavasszal ehető virágokat keresünk a Kelet-Mecsek erdeiben. Készítünk salátát rukkolával vagy ibolyával, szörpöt magunk gyűjtötte bodzavirágból. Tavasszal, nyáron és ősszel gyógynövényeket (például zsályát, mentát, citromfűvet) szedünk, melyekből teát főzünk, gyümölcsöket (például szilvát, almát, mogyorót, szelídgesztenyét, diót), amelyekből lekvár, sütemény készül az iskolában, miközben megtanulják a gyermekek, hogy hol terem, hogy néz ki, mikor érik, elsajátítják a feldolgozási folyamatot is. A közeli halastó partján, valamint az iskola udvarának végében folyó patakban jól megfigyelhetjük a víz és a vízpart életközösségét, amit rendszeresen tanulmányozunk egy biológus édesapa

és felszerelése segítségével. Ezekre a tapasztalatokra, élményekre, a megszerzett ismeretekre jól tudunk építeni a tantermi órákon is.

A tananyag élményalapú feldolgozása különböző fejlesztési területekhez kötvé

Minden tantárgy anyagának feldolgozásában nagyon szívesen alkalmazunk élménypedagógiai elemeket, ha nem is a teljes tanórán, de egyes részekben.

Rejtett kincsek nyomában

Fontosnak tartjuk, hogy tanítványaink megismerkedjenek szűkebb környezetükkel, saját lakóhelyükkel és környékével, a helyi lakosok identitásával, kisebbségekkel, népszokásokkal, hagyományokkal.

Második osztálytól kezdve mondák segítségével dolgozzuk fel a bennünket körülvevő települések történetét, kezdve a saját, zengővárkonyi mondánkkal, Várkony keresztapja címmel. Ide sorolhatóak A mohácsi ördögök (busójárás), A babás szerkövek (Pécs), Miért zúg a zengő? (Püspökszentlászló), Az ördög szántotta hegy (Nagyharsány) című népmondák is. Ilyenkor kirándulunk az adott helyekre, a témához kapcsolódva alakítjuk a magyar nyelv és irodalom, a technika és a vizuális kultúra tantárgyak projektjeit.

Hagyományok, szokások nyomában

A magyarok hatalmas népdal- és néptánc kincse, népmese-, népmondagyűjteménye egyedülálló. Tanítványaink nemzeti identitásának kialakításához elengedhetetlenül fontosak ezek, valamint egyházi és világi ünnepeink, jeles napjaink és az ezekhez kapcsolódó szokásaink, amikor megismerhetjük őseink ránk hagyott értékeit, újraélhetjük hagyományainkat, népi kultúránkat. Ezen jeles napokat közös élményekkel fűszerezzük, élővé téve szokásainkat.

A gyermekek megtanulják, milyen teendők vannak Szent Mihály napján, valamint hogy miért tartanak leányvásárt a szomszédos Pécsváradon, aminek alkalmával népviseletbe öltözve veszünk részt a programokon. Szent Márton napján saját magunk által készített lampionokkal vonulunk a faluban, Borbála napján be kell vinni egy gyümölcsfaágat. Számos üzenettel bír, ha kivirágzik karácsonyig. Luca napján búzát ültetünk, amit közösen öntözgetünk, és mindenki hazaviheti karácsonyra.

Karácsonykor betlehemezéssel örvendeztetjük meg a családokat, majd farsang közeledtével busóálarcokat készítünk, kapcsolódva a Rejtett kincsek projekthez,

elme gyünk a busójárásra. Együtt készülünk a húsvétra közös böjttel és zengővárkonyi hagyományosan viaszlevonatos tojások írásával, festésével. Közben megtanuljuk a helyi motívumkincset, tojásra írva, a jelentésükkel együtt. Kiderül, mit ünneplünk húsvétkor, miért locsolnak a fiúk – akik ténylegesen el is mennek a lányos házakhoz –, és kinek milyen tojást adnak a lányok, milyen titkos üzenettel (3. és 4. kép).

3. és 4. kép. Hagyományainkhoz kapcsolódó kézműves foglalkozás (Forrás: Saját készítésű kép)

Környezeti nevelés

Az iskola szívügye a környezettudatos nevelés, felhívni a gyermekeink figyelmét a megújuló energiák használatára, a szelektív hulladékgyűjtésre, az újrahasznosításra. A tudatosítás érdekében iskolánkban szelektív szeméttárolókat használunk. Rendszeresen csatlakozunk országos (TeSzedd!), illetve helyi szemétygyűjtő kezdeményezésekhez, melyek alkalmával környezetünket tisztítjuk meg a hulladékoktól. Tanulóink nagy lelkesedéssel, sokszor döbbenettel vesznek részt az akcióinkon, ahol sajnos más emberek felelőtlen magatartásából kifolyólag tapasztalják meg a környezetszennyezés káros hatásait.

Környezeti nevelésünknek biztos alapot ad a jó értelemben vett falusi környezet. Ha állatokról, növényekről tanulunk, természetes környezetükben figyelhetjük meg őket. Saját készítésű madárkaláccsal gondoskodunk nálunk telelő madarainkról. Állattartó tanítványainknál figyeljük meg a nyulat, a tyúkokat, az újszű-

lött borjút, a lovakat. Minden alkalom felejthetetlen élmény, miközben elsajátítják és örökre megjegyzik a gyerekek az adott állatra jellemző tulajdonságokat, velük kapcsolatos teendőket, kipróbálják az etetésüket, gondozásukat.

A közeli halastavak lehetőséget adnak a víz és a vízpart életközösségének tanulmányozására. Megfigyeljük a halak, a békák, a siklók mozgását, a vízi madarakat, a vizet körülvevő növényvilágot, kipróbáljuk a horgászatot. A kirándulás után kreatívan dolgozzuk fel a látottakat képi megjelenítés, lapbook vagy makett formájában (5. kép).

5. kép. A tópart élővilága (Forrás: Saját készítésű kép)

Nagy füves udvara van az iskolának, ezért rengeteget vagyunk a gyerekekkel a szabadban, friss levegőn. Azt valljuk, mint a norvég óvodákban: nincs rossz idő, csak nem megfelelő öltözék. Jó példának tekintjük, hogy ott az óvodások naponta minimum fél napot kint töltenek a szabadban, és a szemerkélő eső és a 0 °C körüli hőmérséklet sem akadály. A szabadban végzett aktivitás nemcsak a szervezet ellenálló képességét növeli, de – többek között – fejlődik a koordinációs képesség is (Simon et al., 2018). Ezért nálunk mindenkinek van esőkabátja és gumicsizmája az iskolában, így esős, csöpörgős, sáros időben is szívesen megyünk kirándulni a közeli erdőbe.

Tömbösített testnevelés óráinkon a gyalogtúrákon kívül kerékpáros kirándulásokat szervezünk tanítványainknak. A bicikliket szünetben is lehet használni az udvaron, így a gyermekek egymást is tanítgatják. A lányok kedvenc sporttevékenysége a görkorcsolya, amit szintén el lehet hozni és használni az iskolai szünet-

tekben. Tél beálltával, ha hó is esik, a biciklit szánkó váltja fel. Ilyenkor is rengeteget vagyunk a szabadban, kihasználva a ritkán adódó lehetőséget.

Tavaszközeledtével paradicsom-, petrezselyem- és paprikamagokat is ültetünk palántának. Együtt nevelgetjük, öntözgetjük őket. Megfigyeljük a csírázási időszakot, majd mikor eléri a kívánt állapotot, mindenki vihet haza belőle a saját kertjébe. Tanítványainkkal együtt ültetünk virágokat iskolánk udvarának díszítésére is. Mindez szorosan hozzá tartozik az egészséges életmódra neveléshez.

A legkedveltebb programunk a családi szalonnasütés szarvasbögéssel, éjszakai kirándulással. A Zengő-hegy és vidéke nem csak növény-, de állatvilágban is rendkívül gazdag. Az itteni gyerekeknek nem kell állatkerthbe menni, hogy őzet, szarvast, rókát, esetleg vaddisznót lássanak. Ősszel a szarvasbögés időszaka mégis különleges, talán kissé félelmetes is, de pont ezért olyan izgalmas. Ezért az új tanév elején egy szülővel, testvérekkel közös, csapatépítő, ismerkedő kirándulást szervezünk. Közös tűzgyújtással, szalonnasütéssel, beszélgetéssel kezdjük a programot, sötétedés után indulunk feljebb az erdőben egy sétára, lámpákkal, csendesen, hogy halljuk a szarvasbikák különleges hangját (6. kép).

6. kép. Családi szalonnasütés, éjszakai túrával, szarvasbögéssel
(Forrás: Saját készítésű kép)

Tematikus napok/hetek

A sok különleges programunk mellett különféle tematikus napokat is szervezünk tanulóinknak. Ilyen a már fentebb említett *teremtés hete*, *a népmese napja*, *a költészet és a magyar kultúra napja*, *az aradi vértanúk napja*, amelyek során mindig

arra törekszünk, hogy utána legyen kézzel fogható alkotás, amiről a gyermeknek eszébe jut, hogy mit élt át az adott témával kapcsolatban.

Ezen felül úgynevezett *csendesnapokat* is tartunk, amelyek pedig lelki életüket, feltöltődésüket szolgálják táplálva erkölcsi, érzelmi világukat (7. kép).

7. kép. Csendes nap (Forrás: Saját készítésű kép).

Jó gyakorlatként említhetjük a „*Szememmel látom, szívemmel érzem*” című napunkat, amelyet az érzékenyítés, az esélyegyenlőség, az elfogadás, az együttérzés, a segítségnyújtás fogalmi köré szerveztünk. A tanulók kreatív feladatokon, megoldandó problémákon keresztül érezhetik meg, milyen látás- vagy hallássérültnek, vagy éppen testi fogyatékkal élőknek lenni, hogyan lehet segíteni. Ez vezethet az elfogadáshoz, annak megértéséhez, mit jelent a sajátos nevelést igénylő tanulók mássága.

Olvasóvá nevelés

A mai digitális világban nehéz megfogni a gyermekeket a könyv „illatával”. Mivel szüleik is keveset olvasnak, nem válik szokásukká, csak éppen annyit olvasnak, amennyit muszáj. Pedig számos kutatás bizonyítja, hogy milyen rendkívüli előnye van annak, aki olvasott, vagy akinek meséltek gyermekkorában. Mindez megmutatkozik a nagyobb szókincsben, a választékos szóbeli kifejezésben, az intelligenciában (Gombos, 2016).

Ennek érdekében, első osztályban minden reggeli csendességünk után, mesét olvasunk a gyerekeknek. Van olyan tanítványunk, aki tőlünk hallott először, élő szóval mesét(!). Életkori sajátosságaiknak megfelelően válogatjuk össze a meséket, amelyek között szerepelnek kortárs, de klasszikus művek is (például Vadadi

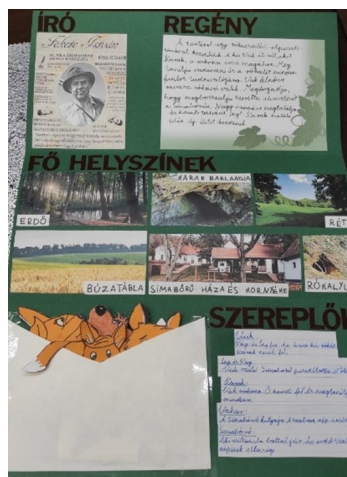
Adrienn: Örökké óvodás maradok, Leszel a padtársam?; Kormos István: Vackor az első bében; Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék, Már iskolás vagyok; Berg Judit: Lengemesék 1–4. kötet; Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika). Néhány elkötelezett szülő a segítségünkre van, mert hetente egy délután vállalták, hogy felolvasnak az iskolában.

A másodikosoknál is hasonló módszereket alkalmazunk, igénybe véve a pécsi könyvtárbusz szolgáltatását. A könyvtárosok könyvtárlátogatási foglalkozásokkal, papírszínházzal is segítik munkánkat. A diákok ennek hatására saját iskolai könyvtár létesítését kezdeményezték, melyet a szülők segítségével sikerült is megvalósítani.

Idegennyelvi tananyag-feldolgozás

A nyelvtanárok étkezéseknél, szünetekben, testnevelés órákon is angolul-németül beszélnek a diákokhoz. Projektszemlélettel gondolkoznak, és kreativitásuk határtalan.

Ha ételekről tanulnak, együtt készítenek reggeli, vicces szendvicseket, ha gyümölcsökről, akkor gyümölcssalátát, ha zöldségekről, akkor salátát kóstolhatunk. Ha ruhaneműkről tanulnak, divatbemutatót tartanak, ha a világegyetemről, akkor naprendszermakettet készítenek papírmáséból. Összefoglalások alkalmával „lapbook”-ot (kartonból, színes képekből, különféle kreatív megoldásokkal barkácsolt mű, amely kiváló rendszerezésre) használnak, melynek elkészítéséből mindenki kiveszi a részét, és így tevékenység közben sajátítja el a legfontosabb anyagrészeket (8. kép).

8. kép. Lapbook (Forrás: Saját készítésű kép)

Összegzés

A műhelymunka a megváltozott oktatói-nevelői feladatokra kívánt lehetséges szervezeti és osztálytermi munkát is érintő példát mutatni. Tanulmányunk az élménypedagógia módszerét elméletben, majd a gyakorlatban ismertette a Zengővárkonyi Általános Iskolában alkalmazott megközelítéseket, élményalapú oktatási-nevelési lehetőségeket bemutatva kívánt ötleteket adni a megújulásra kész pedagógusoknak.

Irodalom

- Földes, P. (2009). *Élmény és tanulás. Az élménypedagógia pedagógiai megközelítése. „Osztályfőnöknek lenni a mai iskolában”* Élménypedagógia: módszerek a személyes és szociális készségek fejlesztésére. Az OFOE programja a XV. Nógrádi Pedagógustalálkozón. <https://osztalyfonok.hu/734/#foldes> (2018. 11. 20.)
- Gombos, P. (2016). Olvasóvá nevelés. *Új Köznevelés*, 72(1), 26–27. <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-kozneveles/olvasova-neveles> (2018. 11. 20.)
- Liddle, D. M. (2008). *Tanítani a taníthatatlant*. Pressley Ridge.
- Nelsen, J. (2013). *Pozitív fegyelmezés*. Reneszánsz Kiadó.
- Sallai, É. (2015). Legjobb motiváció az élménybe vonás. *Új Köznevelés*, 71(7), 25–27.
- Sáriné Csajka, E. & Csimáné Pozsegovics, B. (2015). Az élménypedagógia és a Komplex Instrukciós Program integrációjának lehetséges szinergiái. In Bencéné Fekete, A. et al. (Eds.), *A megújulás útjai I. A KIP módszer háttere és elterjesztése a Dél-Dunántúli Régióban* (pp. 74–88). Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar. <https://doi.org/10.17165/TP.2019.2.5>
- Simon, I., Herpainé Lakó, J., & Simonné Kajtár, G. (2018). Az outdoor tevékenységek jelentősége az óvodáskorú gyermekek testi nevelésében. In Karlovitz, J. T. (Ed.), *Elmélet és gyakorlat a neveléstudományok és szakmódszertanok köréből* (pp. 72–77). International Research Institute sro, Komárno, Slovakia. <https://doi.org/10.18427/iri-2018-0010>
- Takács, A. (2013). A művészeti nevelés jó gyakorlatai hazai múzeumokban – múzeumpedagógia, a pedagógusok nélkülözhetetlen eszköztára. *Gyermeknevelés*, 1(2), 48–56.
- Vágola, É. (2013). A tanórán kívüli oktatás és az élménypedagógia pszichológiai, pedagógiai szempontjai és előnyei. *Levéltári Szemle*, 63(4), 61–71.
- Szödy, J. (2018). Kutyák a tanteremben. *Új Köznevelés*, 74(3–4), 20–24.

További felhasznált forrás

<http://pozitiv-fegyelmezes.hu> (2018. 11.21.)

Experiential education methods and opportunities in small schools

This paper aims to highlight why using experiential pedagogy in today's classrooms is indispensable. Experiential pedagogy is clearly a highly effective way of meeting the challenges facing 21st century education. To prove this point, the article presents experiential education and the experiential approaches and good practices that have been successfully applied in Zengővárkony Primary School.

Keywords: *experiential education, best practice, outdoor, development, method*